HISTORIA · KARTA PRACY

Czas w historii: wieki i cyfry rzymskie

9–11 lat

klasa 4

Imię i nazwisko: _____ Klasa: _____ Data: _____

Jak liczymy wieki? Wiek to 100 lat. I wiek to lata 1–100, II wiek to 101–200 itd. Rok kończący się na **00** zamyka wiek: rok 1900 to jeszcze **XIX** wiek, a 1901 – już XX.
Sposób: skreśl dwie ostatnie cyfry roku i dodaj 1 (np. 1410 → 14 + 1 = XV wiek). Jeśli rok kończy się na 00, nie dodajemy 1.

I	V	X	L	C	D	M
1	5	10	50	100	500	1000

1 Cyfry rzymskie. Zapisz liczby cyframi rzymskimi albo arabskimi.

4 = _____ **9 =** _____ **14 =** _____ **19 =** _____

40 = _____ **90 =** _____ **21 =** _____ **XVI =** _____

XXIV = _____ **XLV =** _____ **XCIX =** _____ **MMXXVI =** _____

Pamiętaj: mniejszy znak **przed** większym odejmujemy (IV = 5 − 1), a **po** większym – dodajemy (VI = 5 + 1). Tego samego znaku nie piszemy więcej niż 3 razy z rzędu.

2 W którym wieku to się wydarzyło? Wpisz wiek cyframi rzymskimi.

Rok	Wydarzenie	Wiek
966	chrzest Polski	
1000	zjazd gnieźnieński	
1025	koronacja Bolesława Chrobrego na króla	
1410	bitwa pod Grunwaldem	
1569	unia lubelska	
1791	uchwalenie Konstytucji 3 maja	
1918	odzyskanie niepodległości	
2004	wejście Polski do Unii Europejskiej	

Uważaj na rok 1000! Zajrzyj do ramki na górze strony.

6 W której połowie wieku? Uzupełnij: pierwsza czy druga połowa i który wiek.

966 – _____ połowa _____ w. **1410** – _____ połowa _____ w.

1569 – _____ połowa _____ w. **1791** – _____ połowa _____ w.

Lata 1–50 każdego wieku to jego pierwsza połowa, a lata 51–100 – druga (np. 1401–1450 i 1451–1500).

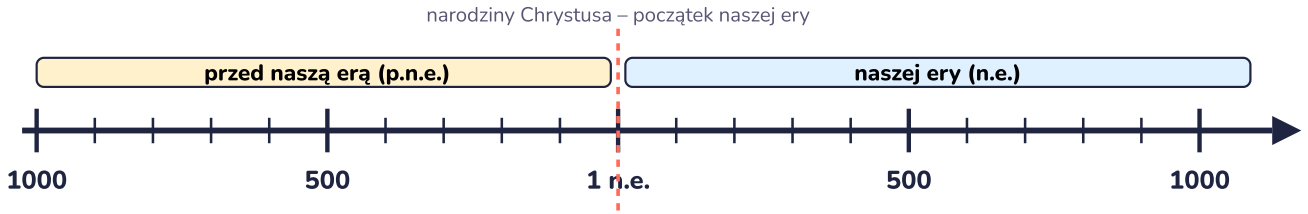
HISTORIA · KARTA PRACY

Oś czasu i obliczanie upływu lat

9–11 lat

klasa 4

3 Zaznacz wydarzenia na osi czasu kropką i literą. Potem ułóż je od najdawniejszego.

A – **776 p.n.e.** pierwsze igrzyska olimpijskie w starożytnej Grecji

B – **753 p.n.e.** legendarne założenie Rzymu

C – **476 n.e.** upadek cesarstwa zachodniorzymskiego

D – **966 n.e.** chrzest Polski

Kolejność: ☐ → ☐ → ☐ → ☐

4 Ile lat minęło? Oblicz i wpisz.

1. Od chrztu Polski (966) do roku 1966 minęło _____.
2. Od bitwy pod Grunwaldem (1410) do roku 2010 minęło _____.
3. Od odzyskania niepodległości (1918) do roku 2018 minęło _____.
4. Od chrztu Polski (966) do roku 2026 minęło _____.

★ **Super trudne:** Ile lat minęło od legendarnego założenia Rzymu (753 p.n.e.) do upadku cesarstwa zachodniorzymskiego (476 n.e.)? _____
Podpowiedź: w kalendarzu nie ma roku zerowego – po roku 1 p.n.e. od razu jest rok 1 n.e.

5 Połącz nazwę z liczbą lat.

dekada	●	● 100 lat
ćwierćwiecze	●	● 10 lat
półwiecze	●	● 1000 lat
stulecie (wiek)	●	● 25 lat
tysiąclecie	●	● 50 lat

Odpowiedzi – Czas w historii

9–11 lat

Odpowiedzi

1. Cyfry rzymskie

4 = **IV**, 9 = **IX**, 14 = **XIV**, 19 = **XIX**, 40 = **XL**, 90 = **XC**, 21 = **XXI**, XVI = **16**, XXIV = **24**, XLV = **45**, XCIX = **99**, MMXXVI = **2026**

2. Wieki

1. 966 – chrzest Polski: **X w.**
2. 1000 – zjazd gnieźnieński: **X w.**
3. 1025 – koronacja Bolesława Chrobrego na króla: **XI w.**
4. 1410 – bitwa pod Grunwaldem: **XV w.**
5. 1569 – unia lubelska: **XVI w.**
6. 1791 – uchwalenie Konstytucji 3 maja: **XVIII w.**
7. 1918 – odzyskanie niepodległości: **XX w.**
8. 2004 – wejście Polski do Unii Europejskiej: **XXI w.**

3. Oś czasu

Kolejność: **A** → **B** → **C** → **D** (776 p.n.e., 753 p.n.e., 476, 966).

4. Ile lat minęło?

1. **1000 lat**
2. **600 lat**
3. **100 lat**
4. **1060 lat**

★ **1228 lat**: 753 + 476 − 1 = 1228 (odejmujemy 1, bo nie było roku zerowego).

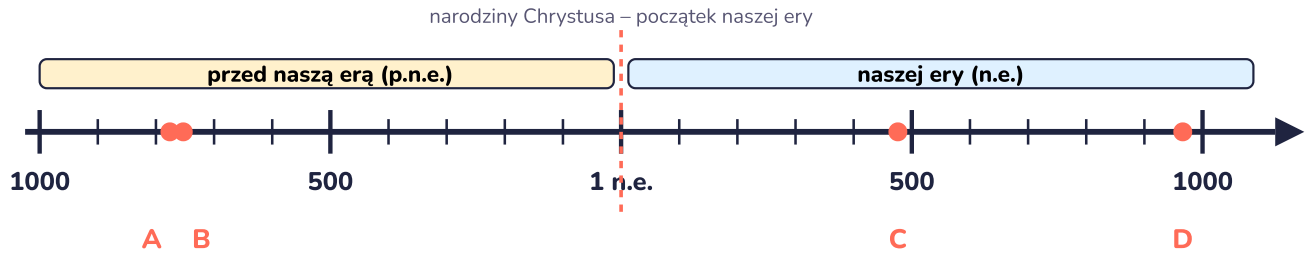
5. Nazwy okresów

dekada – **10 lat**; ćwierćwiecze – **25 lat**; półwiecze – **50 lat**; stulecie (wiek) – **100 lat**; tysiąclecie – **1000 lat**

6. Połowa wieku

1. 966 – **druga połowa X w.**
2. 1410 – **pierwsza połowa XV w.**
3. 1569 – **druga połowa XVI w.**
4. 1791 – **druga połowa XVIII w.**

3 Oś czasu – klucz

Dla nauczyciela: najczęstsze błędy to lata kończące się na 00 (1000 to X wiek!) i liczenie lat „przez” początek naszej ery. Daty: chrzest Polski 966, zjazd gnieźnieński 1000, koronacja Chrobrego 1025, Grunwald 1410, unia lubelska 1569, Konstytucja 3 maja 1791, niepodległość 1918, UE 2004, pierwsze igrzyska olimpijskie 776 p.n.e. (data tradycyjna), legendarne założenie Rzymu 753 p.n.e., upadek cesarstwa zachodniorzymskiego 476.